

Yaşasın İşçilerin Uluslararası Mücadele Birliği

İŞÇİ DAYANIŞMASI

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni • 25 Haziran 2022 • No: 171

İNSANLIK KAPİTALİST GİRDAPTAN İŞÇİ SINIFININ MÜCADELESİYLE ÇIKABİLİR!

Tarihte birçok büyük kriz/buhran dönemleri yaşanmıştır. Eski olanın çürüyüp toplumun gelişmesinin önünde yıkıcı bir engele dönüştüğü ama yeni olanın da doğmadığı krizli, çalkantılı, sancılı dönemler... Var olan düzenin çivisinin çıkması, üretimin yapılış ve bölüşümün tarzının toplumsal çelişkileri alabildiğine büyütmesi, her alanda biriken devasa sorunların bir yumağa dönüşmesi böylesi tarihsel kesitlerin özelliğidir. Bu kaotik dönemleri belki de en iyi girdap kelimesi açıklıyor. Bir engelle karşılaşan su veya hava akıntısının dönerek ve çukurlaşarak kendi ekseninde dönüşüne, etrafındaki her şeyi içine çekip dibe itmesine girdap deniyor. **Bugün dünya ve Türkiye'deki kaotik**

manzara tam da bir girdabı hatırlatmıyor mu?

Bilinen bir gerçektir; insanlar karşılaştıkları sorunlara kolay yoldan çözüm bulmak isterler. **Fakat sözünü ettiğimiz ve içinden geçtiğimiz bugünkü kaotik çağda toplumsal sorunların kolay çözümü yoktur.** Çünkü kapitalist sömürü düzeni insanlığın önüne devasa sorunlar çıkartmıştır. Öylesine bir dünyada yaşıyoruz ki, en basit sorunla en karmaşık sorun arasında veya yerel-ulusal görünle uluslararası olan arasında derin, kopmaz bir bağ var. Mesela Türkiye'de işçilerin canını yakan gıda fiyatları ile emperyalist savaşın ve küresel iklim krizinin arasında bir bağ olması gibi...

Emekçiler, insanı işsiz ve yoksul bırakan, ezip aşağılayan bu sistemde yaşamak istemiyorlar. İşçi sınıfı yeterli bir örgütlülüğe ve sağlam bir önderliğe kavuştuğunda emekçi isyanları mutlaka hedefine ulaşacak ve kapitalist düzen yıkılacak!

Elbette bugün Türkiye'deki korkunç hayat pahalılığının baş sorumlusu tek adam rejimidir! **Zira iktidarın azgın sermaye politikaları enflasyonu dünya ortalamasının çok çok üzerine çıkartıp hayat pahalılığını bir yıkıma dönüştürüyor.** Kuşku yok ki kapitalist sistemin yol açtığı büyük sorunlardan dolayı enflasyon tüm dünyada yükseliyor. Fakat buna rağmen ABD'de son 40 yılın zirvesine çıkan enflasyon oranı yüzde 9 bile değil; oysa Türkiye'deki gerçek enflasyon oranı yüzde 160'ın üzerindedir. **Tek adam rejiminin resmîyet kazandığı 24 Haziran 2018 seçim sürecinde 4,8 lira olan dolar 17 liraya fırlamış, dört yıl içinde reel ücretler tepetaklak değer kaybetmiş, işçilerin alım gücü düşmüş, böylece emeğin milli gelir içindeki payı yüzde 37,8'den yüzde 31,5'e gerilemiş, işsiz sayısı ise 8 milyona yükselmiştir!** Yani işçi düşmanlığında sınır tanımayan iktidarın uygulamaları dünyadaki gelişmelerle birleşerek emekçilerin üzerine çökmüştür.

Fakat bu yıkımı yaratan tek adam rejiminin kurulmasıyla dünyadaki kaotik sürecin birbirinden bağımsız olmadığını da akıldan çıkartmamalıyız. Hep dikkat çektiğimiz üzere işçiler, emekçi kadınlar ve gençler bu gerçekleri görmek zorundadır. **Altımızı oyan ve insanlığı bir girdaba sürükleyen sorunlara sırtımızı dönemeyiz!** Tarihte hiçbir zaman insanlığın kaderi bugünkü gibi ortaklaşmadı. Kapitalist sistem, küresel üretim zinciriyle tüm ülkeleri birbirine bağlamış ve bütünleşmiş bir dünya ekonomisi yaratmıştır. Basit bir örnek verelim: Elimizde tuttuğumuz cep telefonu Brezilya, Güney Afrika, Çin veya bir başka ülkenin işçilerinin emeğinin ortak ürünüdür. Bugünkü dünyada tüm ülkeler adeta aynı anda nefes alıp veriyor.

Bugün ileri teknoloji sayesinde tüm insanlığın karnını doyuracak üretim yapabilir; açlığı, yoksulluğu, işsizliği, hastalıkları ortadan kaldırebiliriz. Böyle bir dünya kuracak bilim, teknoloji ve gelişmiş insan gücü var ama kapitalizm buna izin vermiyor. **Bir milyar insanın açlık çektiği, Afrika'dan Asya'ya insanların en basit hastalıktan kırıldığı dünyamızda, devletler, trilyonlarca doları silaha harcıyorlar.** Bir minibüs dolusu süper zengin, dünya nüfusunun toplam zenginliğinden daha fazla servete hükmediyor! Çünkü kapitalist sistem böyle işliyor ve her geçen gün zenginlik dağı ile yoksulluk çukuru arasındaki mesafe genişliyor. Bu sistem öylesine tıkanmış durumda ki tüm toplumsal sorunlar anında krize dönüşüyor ve çözümü imkânsız hale geliyor. Tekrarlayıp duran ekonomik kriz ve emperyalist savaşa küresel göç krizi, iklim krizi, kuraklık, su krizi, gıda krizi, salgın ve benzeri krizler eşlik ediyor. **Emeğin ve doğanın sömürülüp talan edilmesine dayalı böyle bir sistemin insanlığa bir gelecek sunamayacağı açık değil mi?**

Teknolojinin bu denli geliştiği, üretimin küreselleştiği, milyarlarca insanın kentlerde toplandığı, insanlığın kaderinin gerçek anlamda ortaklaştığı günümüz dünyasına uygun yeni bir sistem gerekiyor. **Kapitalizm insanlığın gelişmişlik düzeyiyle örtüşmüyor.** İnsanın ezilip aşağı-

landığı ve onurunun kırıldığı kaotik bir dünya yaratan, özgürlükleri yok eden, rekabeti, bireyciliği ve şiddeti körükleyen **bu sistem insanlığa deli gömleği giydirmiş durumda!** Bu nedenle dünya nüfusunun en zengin yüzde 1'inin çıkarlarını güden bu sistemin çürümemesi ve emekçilerin buna isyan etmemesi mümkün değil!

Nitekim özellikle 2000'lerin başından bu tarafa dünyanın birçok ülkesinde emekçi isyanları patlıyor. 2000'lerin başında Latin Amerika boydan boya isyanlarla sarsılmıştı. Bunu 2010'da Arap halk isyanları izledi. Tam emekçilerin öfkesi yatıştı sanılırken 2018'de başlayıp 2019 yılı boyunca Şili'den Cezayir'e uzanan yeni bir isyan dalgası geldi. İçinde bulunduğumuz 2022 yılı ise Kazakistan'daki işçi isyanıyla açıldı. İşsizliğe ve hayat pahalılığına karşı dünyanın dört bir köşesinde işçi sınıfı eylemler düzenliyor. **Sri Lanka ve Ekvador'da egemenleri korkudan titreten emekçi isyanları yaşanıyor.** Ekvador'da çocuklarını besleyemeyen bir emekçi kadın şöyle diyor: **Bu nasıl yaşamak!** Emekçiler, insanı işsiz ve yoksul bırakan, ezip aşağılayan bu sistemde yaşamak istemiyorlar. İşçi sınıfı yeterli bir örgütlülüğe ve sağlam bir önderliğe kavuştuğunda emekçi isyanları mutlaka hedefine ulaşacak ve kapitalist düzen yıkılacak!

Kapitalizmin yarattığı kaotik durum ve güvenli liman arayışı bir başka eğilimi daha besliyor: **Kurtarıcı bekleme!** Vurgulayageldiğimiz üzere, böylesi dönemlerde kendini kurtarıcı olarak sunan otoriter liderlerin etkisi artar. **Oysa tarih, toplumları kurtarmak için bir kurtarıcı gelmeyeceğini defalarca göstermiştir.** Kurtarıcı olarak sahneye çıkanlar, daima emekçileri yıkıma sürüklemişlerdir. Çok uzağa gitmeye gerek yok; 2018 seçimlerinde bir kurtarıcı edasıyla sahneye çıkan Erdoğan'ın "siz bu kardeşinize yetkiyi verin, ondan sonra bu faizle, şunla bunla nasıl uğraşılır göreceksiniz" demesinin dördüncü yılında ülkenin hâli ortada! Bu gerçeğe rağmen sayısız emekçi, sanki önümüzdeki aylarda bir şey olacak, sihirli bir el degecek ve her şey değişecek beklentisi içindedir!

Elbette bunun temel nedeni işçi sınıfının örgütsüz olması, kendi gücünün farkına varmaması ve siyasi bir güç olarak siyaset sahnesine çıkamamasıdır. Oysa emekçiler, birilerinin gelip onları kurtarmayacağını bilerek harekete geçmek ve inisiyatif almak zorundadırlar! Kendi sınıf örgütlerinde birleşen, bilinçlenen, değişip dönüşen işçiler bir kurtarıcı gelmeyeceğini, toplumsal kurtuluşun kendi ellerimizde olduğunu bilir, görürler! Tarihte kaotik, kriz ve sancılı dönemlerin aşılıp yeni bir düzenin kurulması ancak büyük toplumsal dönüşümlerle veya devrimlerle mümkün olabilmektedir. Böylece çürüyüp toplumun ileriye yürümesinin önüne bir ceset gibi serilen eski düzen tasfiye edilmiş, yeni bir dönem açılmıştır. İşte bugün kapitalist sömürü düzeninin yarattığı çıksızlık da ancak bir devrimle aşılabılır. Aslında dünyanın dört bucağında patlayan emekçi isyanları böyle bir arayışın ifadesidir. Emekçiler henüz hedeflerine ulaşabilmiş değiller ama şurası açık ki önümüzdeki dönemde devrim kavramı dünyanın gündemine daha fazla girecek! ■

Sermayenin Çarkı Dönüyor Milyonların Yoksulluğu Büyüyor

Türkiye’de yoksullaşma daha geniş kesimleri içine alarak ve derinleşerek sürüyor. Özellikle 2021’in sonbaharından bu yana ekonomide yaşanan serbest düşüş asıl olarak emekçileri vuruyor. Siyasi iktidarın iddia ettiği gibi bunun asıl nedeni dünya genelindeki gelişmeler değildir. Elbette dünyadaki ekonomik sorunların etkisi vardır fakat Türkiye’de işçi sınıfının korkunç yoksullaşmasının gerçek nedeni bu siyasi iktidarın politikalarıdır. Bugün Türkiye’de yaşanan bilinçli bir yoksullaştırma politikasıdır, siyasi iktidarın tercihidir. Nitekim Maliye Bakanı Nebati’nin açıklaması bu gerçeğin itirafıdır: **“Biz bir yol ayrımına gittik. Enflasyonla birlikte büyümeyi tercih ettik... Bu sistemden dar gelirli emekçiler hariç üretici firmalar, ihracatçılar kâr ediyorlar. Çarklar dönüyor.”**

Bakan Nebati açıkça enflasyondaki artışı bilerek önlemediklerini, bu artıştan sermaye kârlarını arttırarak kazançlı çıkarken “dar gelirli emekçilerin ezildiğinin farkında olduklarını ve hatta **bunu tercih ettiklerini itiraf ediyor. Sermayenin çarkı dönsün diye milyonlarca işçi, emekli, çiftçi, esnaf eziliyor, adeta un ufak ediliyor.** Her emekçi ne derece yoksullaştığını alım gücüne bakarak anlayabilir ama rakamlar ülke genelindeki durumu ortaya koymasından önemlidir. 2022 yılının asgari ücreti “cumhuriyet tarihinin en büyük zammı” propagandasıyla açıklandığında, gerçekte 2021’in kayıplarını dahi telafi etmemişti. Yani 4253 lirayla alabileceklerimiz 2021’in başında 2825 lirayla alabildiklerimizden daha azdı. Ancak alım gücündeki düşüş yerinde durmadı ve 5 ay içinde çok hızlı bir gerileme yaşandı. TÜİK’in Mayıs ayında yüzde 73 olarak açıkladığı yıllık enflasyon gerçekte yüzde 160’ın üzerine çıktı. Bunu açlık ve yoksulluk sınırına bakarak da görebiliriz. Ocak ayında dört kişilik bir ailenin açlık sınırı 4250 lira iken Mayıs ayında 6 bin 17 liraya, **yoksulluk sınırı ise 13 bin 844 liradan 19 bin 602 liraya** çıktı. Bu durumda sadece gıdadaki alım gücünü koruyabilmek için bile bugün asgari ücretin 6 bin lira olması gerekiyor. İler tutar yeri kalmayan TÜİK’in resmi enflasyonuna göre bile beş ayda oluşan kaybı telafi etmek için bugün asgari ücret 5 bin 768 lira olmalıdır.

İşte bu bilinçli yoksullaştırma politikasıyla **reel ücretler yani işçilik maliyetleri düşürülüyor.** İşçiler daha

ucuza sömürülüyor ve sermaye sınıfının kârı katlanıyor. **Türkiye’nin 500 büyük şirketinin kârı 2021’de önceki yıla göre yüzde 137 artarken işçi başı ortalama ücret sadece yüzde 26 arttı.** 2022 yılı sona erdiğinde bu farkın çok daha fazla açılacağı açıktır. Bankacılık sektörünün kârı 2022’nin Nisan ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 700 arttı! 2016’dan bu yana sermaye lehine muazzam bir gelir transferi söz konusudur. 2016’da ücretlilerin milli gelirden aldığı pay yüzde 36,8 iken 2021’de yüzde 30,2’ye geriledi. Buna karşılık sermayenin payı yüzde 46,6’dan yüzde 52,6’ya çıktı. Türkiye’nin milli geliri son 7 yıldır gerilemesine rağmen sermayenin kârı büyüyor. Yani toplamda pasta küçülürken, o pastadan sermayeye giden pay artıyor. Bu tablo, işçi sınıfının nasıl tepetaklak yoksullaştığını ortaya koyuyor. Sonuç ortada: Yıllarca 2023’te Türkiye’nin büyük güç olacağını ve milli gelirin 2 trilyona çıkacağını propaganda eden siyasi iktidar, 2023’e altı ay kala milyonları korkunç bir yoksulluğa mahkûm etmiştir.

Geçtiğimiz günlerde Cumhurbaşkanlığı Meclis’e ek bütçe teklifi sundu. Buna göre bütçe gelirlerinde 1 trilyon liranın üzerinde, giderlerde ise 880 milyar liralık bir artış yapılacak. Değişikliğin gerekçesi özetle “genel fiyatlar seviyesinde önemli artışlar” olarak belirtildi. Yani enflasyon! Oysa Erdoğan kısa bir süre önce yaptığı konuşmada ülkede teknik anlamda enflasyon olmadığını söylemişti. Peki, bütçede öngörülen 1 trilyon liralık artış nereden gelecek? Elbette ödediğimiz vergilerden. **Milli gelirden aldığımız pay düşüyor, reel ücretlerimiz eriyor ama ödediğimiz vergiler artıyor!** Söylendiği gibi Temmuzda asgari ücrete bir parça zam yapılırsa bile, bu işçilerin derdine deva olmayacaktır!

Sadece yoksulluğumuz değil borçluluğumuz da artıyor. Nisan sonu itibarıyla bireysel kredi borcu kullanan kişi sayısı 36 milyonun üzerine çıkmış durumda. Geçtiğimiz yılın aynı döneminde bu sayı 34,5 milyondur. Pandemi öncesinde ise 32 milyon kişinin bireysel kredi borcu vardı. Emekçilerin bugününü ipotek altına alarak cehenneme çeviren bu düzen, milyonları borçlandırarak geleceklerine de çöküyor. Geleceğimize sahip çıkmak için çarkı bozuk bu düzene hayır diyerek mücadele etmekten başka seçeneğimiz yok. ■

Her Şey Değişir Bu Düzen de Değişecek!

Yoksullaşma ve hayat pahalılığı, eriyen ücretler, artan baskı ve yasaklar toplumun geniş kesimlerinde büyüyen bir hoşnutsuzluk yaratmış durumda. Başta gençler ve kadınlar olmak üzere emekçilerde “artık yeter” duygusu ve değişim isteği artıyor. Ama aynı zamanda pek çok işçi kardeşimiz içten içe değişimin mümkün olmadığını da düşünüyor. Mesela “**ne yaparsak yapalım değişmiyor, güçlüler borusunu öttürmeye devam ediyor**” diye düşünüyor kimisi... Kimisi de “böyle gelmiş böyle gider” diyor. Oysa bu büyük bir yanılgıdır.

Günümüzden 2500 yıl önce yaşamış **Efesli filozof Heraklitos, her şeyin akıp değiştiğini ve bu yüzden aynı nehirde iki kez yıkanılmayacağını söylemişti.** Her şey değişir ve dönüşür, değişmeyen tek şey değişimin kendisidir. Akıp giden nehir örneğinde olduğu gibi, doğada her şey gözle görünsün ya da görünmesin sürekli bir hareket ve değişim halindedir. Kimi değişimlerin görünür olması milyonlarca yılı alabilir ama gelişen teknoloji sayesinde değişim ölçülebilir. Örneğin dünyanın en yüksek dağı unvanına sahip Everest Dağı tektonik levha hareketleri nedeniyle her yıl 4 milimetre uzuyor. Neredeyse 9 bin metre yüksekliğinde olan bir dağa bakarak 4 mm’lik bir büyümeyi gözle görmemize imkân yok elbette. Hindistan tektonik plakasının Asya plakasıyla çarpışmasıyla başlamıştır Everest’in oluşumu ve bugünkü halini alması 45-50 milyon yılı bulmuştur. Everest’in zirvesinde bulunan çeşitli deniz canlılarının fosilleri, bu muazzam dağın bir zamanlar okyanusun dibinde olduğunu gösteriyor. **İnanılmaz değil mi? Bugün yeryüzünün en yüksek noktası olan dağın zirvesi, bir zamanlar okyanusun altındaydı.**

Tıpkı doğada olduğu gibi toplumda da her şey değişim ve dönüşüm halindedir. On binlerce yıl önce başlayan modern insanlığın yürüyüşü nice büyük değişimler yaratarak devam ediyor. Avcı toplayıcı topluluklardan tarım devrimine, köleci toplumlardan günümüze insanlığın ne kadar büyük bir değişim yaşadığını görmek zor değil. **Toplumsal yapılar değişmiş, yasalar değişmiş, konuştuğumuz dil, kültürümüz, yaşam biçimimiz, oturduğumuz evler, tüketim alışkanlıklarımız, kılık kıyafetimiz kısacası her şey değişmiş! Bu kadar değişimin içinde olup**

da hiçbir şeyin değişmeyeceğine inanmak, değişimi görmemek körlük değil midir? Üstelik değişimi görmemek insanı umutsuzluğa sürükler, direncini öldürür. Ve bilelim ki bu körlüğü yaratan sömürücü düzenin egemenleridir.

Tekrar doğaya dönelim ve insanı kendisine hayran bırakan kanyonlara bakalım. Nehirlerin akarken kayaları derine doğru aşındırmasıyla oluşan derin vadilerdir kanyonlar. Örneğin ABD’de bulunan Colorado nehri tam 4,5 milyon yıl boyunca 1280 kilometreküp kayayı oyarak dünyanın bilinen en büyük kanyonlarından birini oluşturmuştur. **Kanyonların sırrı suyun akışının gücünde ve sürekliliğindedir. İnsanlığın kurtuluşu mücadelesi de böylesi bir nehir değil midir?** Kararlılık, sabır ve azim ister bu nehrin yolculuğu. Tarih boyunca insanlığın önüne çıkan sorunları ve engelleri düşünelim. Nice büyük savaşlar, kıyımlar ve yıkımlar, acılar gördü insanlık. Bunlar karşısında mücadeleden vazgeçenler, pes edenler de oldu elbette. **Ama her şeye rağmen engelleri aşmaya cüret edenler de oldu. Nehrin akışındaki sürekliliğin kayaları yontması gibi, engeller karşısında pes etmeyerek mücadele edenlerin iradesiyle insanlık bugünlere geldi.** Kapitalizmde sömürücü egemenlerin zulmü karşısında geri çekilmeyenlerin mücadelesi sayesinde bugünkü hak ve özgürlüklere sahibiz. O halde neden bu kadar çabuk vazgeçiyoruz mücadeleden? Bir araya gelmemizden ve kapitalizmi yıkarak dünyayı değiştirmemizden korkan egemenlerin bizi körleştirmesine neden izin veriyoruz?

Bilelim ki mücadele nehri akmaya, değişip dönüştürmeye devam edecek. İnsanlığın kurtuluşu mücadelesi bizimle başlamadı, bizimle de bitmeyecek. **İnsanlığın fedakâr ve çalışkan evlatları geçmişte nasıl var oldularsa bugün de gelecekte de olacaklar ve bu nehrin akışına güç verecekler.** Bizler de insanlığın çalışkan evlatları olarak değişimin mümkün olduğunu biliyor ve bunun için mücadele ediyoruz. İşçi sınıfı eninde sonunda bu sömürü düzenini yıkarak yepyeni bir dünyanın, sınırsız ve özgür bir toplumun kapılarını açacak. **Değişim isteyenler önce değişime inanmalı sonra da bu değişimin öznesi olmalıdırlar. Unutma, sen değişirsen dünya da değişir!** ■

Korkuyorlar: Türkülerden, Şafaktan ve Ümitten!

Şiirler ve ezgiler insanlığın sevinçlerini, acılarını, öfkelerini, isyanlarını ve yarına olan umutlarını perçinleyen işlev görmüştür. Meydanlardan cezaevlerine nice ezgi direncin sembolü olmuştur. Mesela Şili’de yükselen özgürlük rüzgârı 1973’te askeri faşist darbeyle ezildiğinde, stadyuma hapsedilen müzisyen Victor Jara ile birlikte binlerce emekçi “Venseremos/Kazanacağız” diye haykırıyordu. Jara’nın gitarıyla canlanan bu direnci ezmek için onu katlettiler. Fakat egemenler, o stadyumda Victor Jara’nın söylediği ezgilerin yarım asır sonra, bugün de dünya meydanlarında direncin ve umudun sembolü olmasını engelleyemediler.

Sömürücü egemenler toplumsal hafızanın canlanmasından, emekçilere umut olup onları harekete geçirecek her şeyden korkarlar. **Bugün konserlerin yasaklanması ve ezgilerin susturulmak istenmesinin nedeni bu korkudur.** Nâzım Hikmet, **Korku** şiirinde sömürücü egemenlerin bu kadim korkusunu işler, türkülere, umuda ve insana neden düşman olduklarını anlatır. 1949 yılında, ABD’li siyah müzisyen ve sosyalist Paul Robeson’un verdiği konserde Ku Klux Klan saldırısına uğramasının ardından yazar bu şiiri Nâzım Usta... “Korkuyorlar Robson” der; “Şafaktan korkuyorlar/ Görmekten, duymaktan, dokunmaktan korkuyorlar...”

Güneş ışınlarının karanlığı yırtmaya başladığı andır şafak. Gökyüzü mavinin esintisi, turuncunun sıcak tonlarıyla bezenir. Yeni bir güne uyanan kuşların şafak korosunu dinler doğa. **Şafak değişim, umut ve mücadele sembolüdür Nâzım’ın şiirinde...** Şafaktan korkanlar karanlıktan beslenenlerdir. **İnsanlığı mahkûm ettikleri karanlığın üzerinde “kendi cennetlerini” yaşayan egemenlerdir.** Onlar insanlığın özgür ve aydınlık günlere uyandığı yepyeni bir dünyayı yaratacak olan değişimden korkarlar. İşte bu yüzden en küçük bir ışık huzmesi yani mücadele kıvılcımı gördükleri anda saldırırlar ışığın kaynağına.

Nâzım Usta “bizim Ferhat gibi sevmekten korkuyorlar” der şiirinde. **“İnsan sevmekten korkar mı?”** demeyin. Yoğun bir duygu olan sevgi insan, vicdan ve toplum gibi kavramlarla bağlantılıdır. Nâzım, karşılık ve çıkar beklemeden insanlar için bir şey yapmayı, vicdanlı olmayı, insanlık ve doğa için mücadele etmeyi anlatır Ferhat gibi sevmekle! Oysa egemenler yalnızca iktidarlarını düşünürler. **Sermayenin vicdanı ve duygusu yoktur, insan-**

lar bir taş parçasıdır onun için. Bu yüzden bir milyar insanın açlık çekmesi, savaşlarda ölmeleri, doğanın talan edilmesi umurlarında değildir. **Ve Ferhat gibi sevenlerin, döndürdükleri çarka çomak sokacağını bilirler.** O yüzden korkarlar ve yok etmek isterler bu sevgiyi.

“Tohumdan ve topraktan korkuyorlar, akan sudan ve hatırlamaktan korkuyorlar” diyor Usta. Akan suyun kuvvetini bilen, önünde dağ olsa duramayacağını da bilir. **Tarih tanıktır; ne firavunlar kaldı tahtlarında ne padişahlar. Yıkılmaz sanılan imparatorluklar yıkıldı gitti.** Devam eder dizeler: “Ümitten korkuyorlar Robson, ümitten, Korkuyorlar kartal kanatlı kanaryam, türkülerimizden korkuyorlar Robson.” Toprak bir kere tohumu kucakladıysa er ya da geç o tohum filizlenir. Çiçekleri ve meyvesiyle selamlar yeni günü. Toprağa atılan tohum ümit demektir. Ve onlar en çok ümitten korkarlar. **Çünkü dizleri üzerine çökertilen insanlığın ayağa kalkmasını temsil eder ümit; gelecek hayalini ve bu hayali gerçek kılmak için verilen mücadeleyi...** Ümit ölürse yarınlar için kurulan hayaller de ölür. Ümit ölürse yeni bir dünya yaratma arzusuyla birleşen yürekler solar, dostluklar, kardeşlikler, arkadaşlıklar yitip gider. **İşçi sınıfının dayanışmasını ve mücadelesini güçlendiren tüm bağlar koparılır ümit ölürse.** İşte bu nedenle ümidi yok etmek, karanlığa boğmak istiyorlar dünyamızı.

Ümidi öldürmenin en etkili yolu insanı yalnızlaştırmaaktır. Çünkü insan toplumsal bir varlıktır, yalnızlaştıkça tükenir. Bu nedenle yalnızlık ve çaresizlik duygusunu topluma kanıksatmak istiyorlar. Bunu baskıyla, yasakla ve düşmanlaştırma politikalarıyla yapmaya çalışıyorlar. Konser, festival yasaklarıyla insanlar arasındaki duygu birliğinin önüne geçmek, yapay ayrımları körükleyerek insanı toplumsallıktan soyutlamak istiyorlar.

Türkülerden, ümitten, sevmekten, şafaktan ve tohumdan korkanların asıl korkusu işçi sınıfının örgütlenerek, tek bir yumruk olup karşılına dikilmesi ve sömürü düzenini yıkmasıdır. Zalimlerin korkuları hiç de yersiz değil. Dünya üzerinde yaşamı yeniden üreten milyarlar yeni bir dünyanın özlemine duyuyorlar. Sınıfsız, sınırsız, savaşırsız ve sömürsüz bir dünya mücadelesi verenler bilirler ki, bugünler gelip geçicidir. **Asıl olan değişimin kendiliğinden olmayacağını bilmek ve ümidi örgütlemektir. ■**

Emekçi Kadın, Özgürlük, Birey ve Toplum

Bir zaman makinesi olsa ve mesela üç yüz yıl önce-sine gidebilsek bugünün dünyasından çok farklı bir dünya ile karşılaşırız. Büyük olasılıkla dolaştığımız kentlerin sokaklarında, çarşılarında, işliklerinde, okullarında kadınlara rastlamazdık ya da nadiren rastlardık. Oysa bugün kadınlar olarak sokaklarda, işyerlerinde, fabrikalarda, okullarda, kamu binalarında yani toplumsal yaşamın her alanında. Seçme-seçilme, çocuklarımızın vasisi olma, velayetini alma, mirastan pay alma, boşanma gibi yasal haklara sahibiz, kâğıt üzerinde erkeklerle eşit sayılıyor. **Geçmişten bugüne insanlığın ve kadınların aldığı yol muazzamdır. Peki, alınan bu yola rağmen emekçi kadınlar olarak özgür olduğumuzdan, kendimizi özgür hissettiğimizden bahsedebiliriz mi?**

Belki bazılarımız yaşamını kendi tercihlerine göre belirlediğini, baskı görmediğini, özgür olduğunu söyleyecektir. Ama birkaç basit soruyla açığa çıkacaktır ki aslında hiç birimiz gerçek anlamda özgür değiliz, kendimizi özgür hissetmiyoruz. Mesela bugün geçmiştekinden farklı olarak erkeklerin çalıştığı bütün işlerde çalışma hakkımız var ve bu çok önemli bir hak. **Peki, çalışırken kendimizi özgür mü köle gibi mi hissediyoruz?** Üretmenin, değer yaratmanın sevincini yaşayarak mı çalışıyoruz, yoksa saatleri, dakikaları sayarak mı? Bu sorulara verilecek yanıtlar insanlığın ve kadınların ulaştığı bu düzeyle yetinmeyeceğini, daha alacak yolu olduğunu gösteriyor.

Öte yandan bugün üzerimizde hissettiğimiz baskıyı arttıran Türkiye'deki siyasi ve toplumsal atmosfer de değişim ve özgürlük isteğimizin ne kadar haklı olduğunu gösteriyor. **Ülkeyi yönetenler kendi iktidarları sürüp gitsin diye halka nefes aldırarak tüm hakları yok ediyor, özgürlüğün kırıntısını bile eziyorlar.** Her alanda baskı ve zorbalığı arttırarak, sopa sallayarak toplumu zaptırap altında tutmaya çalışıyorlar. Milliyetçiliği, nefreti, düşmanlığı, ayrımcılığı, şiddeti körükleyerek toplumsal atmosferi zehirliyorlar. Bizi yalnızlık ve ümitsizlik kuyusuna atmak istiyorlar. Açlık sınırının altında bir asgari ücret belirleyip öte yandan büyük bir kibirle bize çok çocuk yapma öğütleri veriyorlar. İstanbul Sözleşmesini yasaklayıp kadın katillerine haksız tahrik indirimi uyguluyorlar. Emekçi kadınları giyim kuşamları, inançları üzerinden

kutuplaştırıp birbirine düşürmeye çalışıyorlar. **Bu koşullarda bırakalım özgürlüğünü, kendimizi kapana kısılmış hissediyor, nefes alamıyor, adeta boğuluyoruz.**

Gelgelelim bu kasvetten, baskılardan kurtulma, feraha çıkma isteğimiz ve özgürlük özlemimiz büyüdükçe, örgütsüzlüğümüz önümüze büyük bir engel olarak dikiliyor. Üzerimize akitılan yalanlar yüzünden pek çok emekçi kadın özgürlüğün toplumsal değil bireysel bir mesele olduğunu düşünebiliyor. **Özgürlüğü birey olarak her istediğini yapmak olarak görebiliyor, bu düşüncenin yozlaştırıcı etkisine maruz kalabiliyor, sahte özgürlük hayallerine kapılabiliyor.** Mesela reklamlarla, dizilerle evimize alacağımız yeni mobilyaların, çeşit çeşit kıyafetlerle dolu gardıropların, sahip olacağımız otomobillerin, estetik ve teknoloji ürünlerinin kendisine ferahlık ve özgürlük getireceği yalanlarına inanabiliyor. **Kendini iyi, değerli ve özgür hissedebilmek için gönlünce alışveriş yapma, tüketme, dayatılan güzellik ve estetik kalıplarına uyma hayalleri kurabiliyor.** Kadına yönelik önyargıları pekiştiren, yozlaşmanın her tür-lüsünü sıradanlaştıran, kadınların çıkış arayışını suiistimal eden televizyon programlarının etkisi altında kalabiliyor.

Oysa özgürlük bireysel değildir, yanılısama değildir, yozlaşma değildir. Tıpkı şair Oktay Rifat'ın bir şiirinde söylediği gibi; özgürlük öyle bir düştür ki gerçekten bile daha doğrudur. Özgürlüğün bizi yarıya taşıyacak, eşitliği sağlayacak elleri, ayakları, gözleri vardır. **"Çünkü gerçek özgürlük, toplumun özgür olmasıyla mümkün olabilir ancak. Özgür toplum ise kimsenin kimseyi ezmediği, sömürmediği, sınıfların ve savaşların olmadığı, teknolojinin insanlığın hizmetine sunulduğu bir toplumdur."** [1] İnsanın emek gücünü satmadığı, tüm zamanını karnını doyurmak ve soyunu sürdürmek için harcamadığı, zorunlulukların esiri olmadığı toplumdur. İşte ancak böyle bir toplumda insanlaşmaktan ve gerçek özgürlükten söz edilebilir.

İşte bu nedenle, işçi sınıfının ve tüm insanlığın kurtuluşu için mücadele etmeye başlayan emekçi kadın öğrenmeye, dönüşmeye, kendini gerçekleştirmeye, gücünü geleceğin dünyasını şekillendirmek için kullanmaya yani özgürleşmeye başlamış demektir. Özgürlüğün elleri, ayakları olmaya başlamış demektir! ■

1 Özgür Değiliz Ama Olabiliriz, İşçi Dayanışması 167. Sayı

Asen Metal

Mutlu Akü

Enerji-Sa

İşçiler Kendi Güçlerine Güvenmelidir!

İşçiler sendikalaşırsa, birlik olursa çalışma koşullarına dair söz söyleyebilme imkânına kavuşmuş olurlar. Çünkü artık tek tek işçiler yoktur; bir arada duran, sözünü topluca sendikal örgütü üzerinden söyleyen işçiler vardır. Bu gerçeği fark edip Türkiye'nin dört bir köşesinde sendikal haklarına sahip çıkan işçilerin mücadelesi sürüyor. Kocaeli/Dilovası'nda **Birleşik Metal-İş Gebze 1 No'lu Şube** üyesi **ASEN Metal** işçilerinin direnişi ikinci ayında. İşten atılan işçiler sendikalarıyla birlikte kararlılıkla direniyorlar. Bursa'ya uzandığımızda **Acarsoy Tekstil** işçilerinin direnişi karşılıyor bizi. Sendikalaştıkları için işten atılan **Öz İplik-İş Sendikası** üyesi kadın işçiler, dayanışma çağrısında bulunuyor.

İzmir'de ise **Abaloğlu Lezita** işçileri mücadele ediyor. İşten atılan Öz Gıda-İş üyesi işçiler, fabrika önünde direnişlerini sürdürürken fabrikada çalışmaya devam eden işçi arkadaşlarıyla da dayanışma içindeler. İstanbul'da ise **EnerjiSA** ve **Pressan** işçilerinin direnişleri sürüyor. **TOMİS** üyesi **Pressan** direnişçileri, fabrika önünde eylemlerini gerçekleştirirken, **Enerji-Sen** üyesi **EnerjiSA** işçilerinin eylemi polis tarafından sürekli engelleniyor. İşçiler boyun eğmeyeceklerini, sendikal haklarına kavuşana dek mücadele edeceklerini söylüyorlar. Ocak ayında patronun düşük zam dayatmasını kabul etmeyerek iş durduran ve 2 bin 500 lira zam alan **Alpin Çorap**'ta ise işçi kıyımı yaşanıyor. **İstanbul/Beylikdüzü**'nde bulunan fabrikada son süreçte 30 işçi işten atıldı.

Kocaeli/Gebze'de işçilerin sendikalaşma hakkını tanımamaları bir işçiyi işten atan **Smart Solar** yönetiminin bu saldırısına işçiler üretimden gelen güçlerini kullanarak yanıt verdiler. **Birleşik Metal-İş Gebze 1 No'lu Şube** üyesi işçiler 23 Haziran gecesi iki vardiya halinde üretimi durdurarak gece boyunca fabrikayı terk etmedi. Sabah fabrikaya gelen gündüz vardiyasının da içeriye girmesiyle tüm vardiyalardaki işçiler direnişe katıldılar. İşçiler işten atılan arkadaşlarının işe geri alınacağı sözünü üzerine direnişi bitirirken sendikal hakları için mücadeleye devam edeceklerini belirtiyorlar. İstanbul'da **Mut-**

lu Akü ve **Plastik işçileri** ile **Kocaeli/Gebze**'de **Neşe Plastik** işçilerinin grevi anlaşmayla sonuçlandı. Petrol-İş Sendikası üyesi işçileri grevleri boyunca ÜİD-DER de yalnız bırakmamıştı.

Son dönemde sağlık alanında emek ve meslek örgütlerinin çağrısıyla gerçekleştirilen miting, eylem ve grevlerde belirgin bir artış var. Azalan alım gücüne, kötü ve yoğun çalışma koşullarına, itibarsızlaştırma çabalarına, sağlıkta şiddetin artmasına karşı sağlık emekçileri "bizi yok sayamazsınız, hakkımızı alamazsınız" diyor. Mayıs ayı sonunda binlerce sağlık işçisi Ankara'da miting gerçekleştirmişti. İşçiler TTB, diğer sendika ve meslek kurumlarının öncülüğünde 15 Haziranda iş bıraktı. Sağlık alanındaki emek ve meslek örgütlerine sorulmadan Meclise sunulan yeni tasarının pek çok hakkı tırpanlamak için hazırlandığını belirten sağlık örgütleri, onlarca kentte acil servis vs. hariç sağlık hizmetini durdurdu.

Basın alanındaki emek ve meslek örgütleri ise Mecliste görüşmeleri devam eden ve siyasi iktidarın basın üzerindeki baskısını daha da artırmayı amaçlayan "dezenformasyon yasasını" protesto etti. Yasanın amacı sosyal medya ile internet gazeteciliğini baskı altına alarak tümüyle susturmaktır. Çeşitli kentlerde bir araya gelerek sansür yasasını protesto eden basın örgütleri, susmaya caklarını haykırdılar!

Önemli işçi eylemlerinden birisi de **DİSK**'in örgütlediği 15-16 Haziran etkinlikleri oldu. **15-16 Haziran 1970 Büyük İşçi Direnişinin 52'nci yıldönümü** çeşitli kentlerde kutlanırken, İstanbul'daki eylemin adresi **ASEN Metal** işçilerinin direniş alanı oldu. Bundan 16 yıl önce, 15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişinin 36. yıldönümünde kurulan ÜİD-DER de eylemde yerini aldı. Direniş alanında hem 15-16 Haziran Direnişinin hem sınıf dayanışmasının coşkusu yaşandı.

15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi, bu topraklarda işçi sınıfının hakları için giriştiği mücadelede bir zirve noktasıdır. Bu görkemli direniş işçi sınıfının kendi gücüne güvenildiğinde neleri başarabileceğine ışık tutuyor. ■

Sağlık Emekçileri

15-16 Haziran Etkinliği Asen Metal Önü

Smart Solar

İşçi Sınıfı Hayat Pahalılığı

İngiltere'de kitlesel protesto!

İngiltere'de enerji, kira, gıda fiyatları hızla yükseliyor, hayat pahalılığı can yakıyor. İşçi ücretleri ise günden güne eriyor, temel ihtiyaçları bile karşılamaz hale geliyor. Toplu işten atma saldırılarıyla, sendikal ve demokratik hakların gaspıyla karşı karşıya olan İngiltere işçi sınıfı grev ve direnişlerle saldırıları püskürtmeye çalışıyor.

İşçi hareketinin yükselişinden korkan Muhafazakâr Parti hükümeti ve patronlar ise işçi sınıfını bölmek ve zayıflatmak için milliyetçiliği körüklüyor, ırkçı ve göçmen karşıtı politikaları devreye sokuyor, içeride biriken öfkenin yönünü değiştirmeye çalışıyor. Son olarak "Ruanda Planı" ile mültecilerin Britanya'ya girişini engellemeye yönelik yasal düzenlemeleri hayata geçirmeye çalışan hükümet, göçmenlere yönelik saldırılarını bir üst seviyeye taşıdı. 1 Ocaktan bu yana ülkeye "yasa dışı giriş" yapan herkesin Ruanda'ya gönderileceğini ve oraya yerleştirileceğini açıklayan hükümetin bu kararı demokratik kitle örgütleri ve sendikalar tarafından büyük tepkiyle karşılandı. Sınır dışı edilmelere karşı protestolar gerçekleştirildi, göçmenlerle dayanışma eylemleri düzenlendi.

Hayat pahalılığı artarken işçi sınıfı son 30 yılın en kitlesel eylemlerinden birini gerçekleştirdi. 18 Haziranda ülkenin dört bir yanından Londra'ya akın eden on binlerce işçi; "Daha İyisini İstiyoruz. Artık Yeter" şiarıyla kitlesel bir

miting gerçekleştirdi. Ardından RMT üyesi demiryolu işçileri son 30 yılın en büyük grevine çıktı. İletişim İşçileri Sendikası CWU üyesi posta işçileri, Kamu İşçileri Sendikası PSC üyesi kamu işçileri, öğretim görevlileri, öğretmenler, sağlıkçılar, Unite sendikasının örgütlü olduğu çeşitli işkollarındaki binlerce işçi mücadeleyi yükseltmeye devam ediyor.

Ekvador'da onur ve cesaret ayakta!

Güney Amerika ülkesi Ekvador'da emekçiler yoksulluğa, artan hayat pahalılığına ve hükümetin IMF ile yaptığı anlaşmayla hayata geçirdiği ekonomik saldırılara karşı ayağa kalktı. Emekçiler 13 Haziranda meydanlara döküldü, 16 şehirde ana yolları kapattı.

Ülkede akaryakıt zamları son iki senede iki katına çıktı. İşçi ve emekçiler yeterli gıdaya ulaşmakta zorlanıyorlar. Vergilerin arttırılması, tarım ve enerji alanında devlet desteğinin kaldırılması gibi maddeler içeren IMF anlaşması emekçilerin hayatını daha da zorlaştırdı. Ekvador Yerli Halklar Kongresi'nin (CONAIE) çağrısıyla gerçekleşen protesto gösterilerine katılan yerliler, işçiler, öğrenciler, sendikalar bu gidişata dur diyorlar. Emekçiler gıda fiyatlarının kontrol altına alınmasını, akaryakıt fiyatlarının düşürülmesini, emekçi ailelerin bireysel kredi borçlarının silinmesini, yasa dışı madencilik faaliyetlerine son verilmesini, çiftçilerin kredilerinin geri ödeme sürelerinin uzatılmasını, yeni ekonomik saldırıların durdurulmasını talep ediyorlar.

Belçika

ABD

ğına Karşı Meydanlarda!

İşçi düşmanı devlet başkanı Guillermo Lasso ve hükümet, polisi emekçilerin üzerine salarak kırka yakın kişinin gözaltına alınmasına, daha fazlasının yaralanmasına neden oldu. Bununla da yetinmeyerek başkent Quito ve iki şehirde daha OHAL ilan etti. Ancak sokağa çıkma yasağına rağmen 19 Haziranda emekçiler yeniden başkent Quito'da bir araya geldiler. Özellikle 23 Haziranda ve aynı günün gecesinde on binlerce kişi birçok kentte meydanlara döküldü, hükümet binalarına yürüdü. Polis engeli de emekçileri durduramıyor. Yeni bir emekçi isyanının yaşandığı Ekvador'da emekçiler, "Lasso defol" diye haykırıyorlar. "Quito onur ve cesaret giyinmiş" diyen emekçiler, talepleri yerine getirilinceye kadar mücadeleye devam edeceklerini dile getiriyorlar.

Belçika'da işçiler hayat pahalılığına karşı greve çıktı

Belçika'nın başkenti Brüksel'de kamuda ve özel sektörde çalışan 80 bine yakın işçi, artan hayat pahalılığına karşı 20 Haziranda bir günlük greve çıktı. Başta Belçika Genel İşçi Federasyonu ABVV olmak üzere çeşitli sendikaların çağrısıyla gerçekleşen grevle şehir içi ulaşım durma noktasına geldi. Brüksel havalimanında tüm uçuşlar grev nedeniyle iptal edildi.

Belçika'da enflasyon yüzde dokuza dayandı. Bu oran Türkiyeli emekçiler için çok düşük görünse de ülkede son kırk yılın en yüksek enflasyon oranı. Artan hayat pahalılığı

karşısında ücretleri eriyen işçiler, tepkilerini grev ve kitlesel bir protesto gösterisiyle ortaya koydular. Nüfusu yaklaşık 11,6 milyon olan ülkede 70 bin işçinin katıldığı dev bir protesto gösterisi gerçekleşti. "Hayat Pahalı, Daha İyi Ücretlere İhtiyacımız Var" pankartıyla yürüyen işçiler, "Daha Fazla Saygı, Daha Yüksek Ücret" ve "Tüketim Vergisine Son" yazılı dövizler taşıdılar. Bu grevin bir başlangıç olduğunu, hayat pahalılığına, yoksulluğa sessiz kalmayacaklarını haykıran emekçiler, grev ve protesto gösterilerine devam edeceklerini dile getirdiler.

ABD'de işçilerin sendikalaşma mücadelesi devam ediyor

Amazon ve Starbucks çalışanlarının ardından "Sendikali ol" kampanyasını büyüten Apple çalışanları, 18 Haziranda Maryland'deki Apple mağazasında sendikal çoğunluğu elde ederek bir ilke imza attılar. Ülke genelinde Apple'ın yaklaşık 300 mağazasında devam eden sendikal mücadele için önemli bir adım atıldı. 600 binden fazla işçiyi temsil eden Uluslararası Makinistler ve Havacılık ve Uzay İşçileri Birliği'nin (IAM) bir parçası olacak AppleCore altında birleşen işçiler, sonucun açıklanmasının ardından haberi coşkuyla karşılayıp kutlamalar gerçekleştirdiler.

İşçilerin pek çok sektörde sendikalaşma çabası hız kazanırken, son yıllarda ABD'de işçi hareketinin yükseldiği gözlemleniyor. ■

Ferhat'ın Dönüşümü ve Gürzün Dinmeyen Sesi

Evvvel zamanın birinde yaşamış yiğit bir delikanlıdır Ferhat. Amasya'da nakkaşlık yapar, yani sarayların, köşkerin duvarlarını süsler. Şirin'e o denli sevdalı ve işinin o denli ustasıdır ki fırçasından dökülen zarafetin Şirin'e olan duygularının ifadesi olduğu söylenir. Masal bu ya Şirin'in ablası Amasya Sultanı Mehmene Banu da âşık olmuştur delikanlıya! Ferhat'ın kız kardeşıyla evlenmesini istemeyen Sultan, ona yapamayacağını düşündüğü bir iş verir, şehre su getirmesini ister. Ancak bu şekilde kavuşabileceklerini söyler. Bunun için bir dağı delmesi gereken Ferhat işe koyulur. Hemen herkesin bildiği bu uzun hikâyenin nasıl sonlandığını hatırlayalım. Elinde gürzüyle dağı delmeye çalışan Ferhat, Şirin'in öldüğü haberini alınca canına kıyar. Gerçekte halen hayatta olan Şirin ise sevdiğinin öldüğünü duyunca yaşamına son verir.

Masallar, hikâyeler, destanlar dilden dile, nesilden nesle aktarılarak meşakkatli bir yolculuktan günümüze uzanırlar. Mesela Ferhat ile Şirin Azerbaycan'da farklı anlatılır, Amasya'da farklı... Halkın sözlü tarihinin, kültürünün parçası olan bu üretimler, her geçtikleri uğrakta değişerek halkın kolektif emeğine dönüşürlü. Bu buruk aşk masalı, **işçi sınıfının ozanı Nâzım Hikmet'in önüne de gelir. Kaleminin ve bilincinin hüneriyle ona öyle yeni bir son yazar ki Nâzım Usta; muazzam derinlikte yeni bir hikâye çıkar ortaya.** Ondan aktaralım:

Sultan tarafından Demirdağ'ı delmeden, delip de şehre su getirmeden Şirin'in serçe parmağını bile görmeyeceği buyrulur Ferhat'a. "Şartınız kabulüm" der o da, Şirin'i için 20 yılını gözden çıkarmış, ölümü bile göze almıştır. On yıl geçer, Demirdağ'ın kalbine Ferhat'ın indirdiği gürzün sesi dinmez. Şehre su getirmek için dağı delen Ferhat'ın ünü Semerkant'a ulaşır, analar-babalar bebeklerini de alıp onu görmek için yola düşerler. Karşı çıkana da vardır; nakkaşlığı bıraktığı için babası küsmüştür oğluna, kimisi "Saraya damat olacak diye hırs bürümüş gözünü" diye düşünür.

On senenin ardından bizzat Şirin bir haber getirir Ferhat'a; ablasının vicdana geldiğini, hasretliğin artık bittiğini, şehre dönebileceğini ve evlenebileceklerini söyler. Ferhat Şirin'ine hasrettir, ancak çeşmeler ve insanlar da suya... Şirin'e gürzünü gösterir önce, sonra da bin adım deldiği dağı ve der ki "kalın bir kaya yığını var önümde delinecek, onu da deldim miydi; su, ovaya, oradan şehre akıverecek... Şehir halkı artık bir daha o akşamki gibi...

O akşamki gibi ölülerine, susuzluktan sinekler gibi düşen ölülerine ağlamayacak." **Anlamaz önce egemen sınıfın Şirin'i Ferhat'ın yeni sevdasını, delirdiğini düşünür; "bize ne kayalardan, bize ne şehre akacak sulardan" diyerek sızlanır.**

Ferhat, Sultan'ın kendisine şart koştuğunu çoktan unutmuştur. **Zamanında yalnızca sevdiğine kavuşmak uğruna başladığı iş, halkı için verdiği bir mücadeleye dönüşmüş, Ferhat'ı da dönüştürmüştür.** Şirin şöyle der sevdiğine: "Anlıyorum, şeref meselesi, haysiyet, insan haysiyeti meselesi, vazife meselesi, başlanmış işi bitirmek meselesi, şehirde susuzluktan ölülerine ağlayan insanlar meselesi... Peki, ama bir de bizim, ikimizin meselesi var." Ferhat ise şöyle cevaplar sevdiğini: **"İkimizin meselesi, bütün bu saydıklarının dışında ve ötesinde değil ki bir tanem."**

Masaldan çıkıp hepimizin hikâyesine dönelim. **Gazetemizin bir önceki sayısının bu köşesinde gençliğin içine itildiği kimlik bunalımını işlemiştik.** Yaşadığı sorunların kapitalizmden kaynaklandığını göremeyen, kendi sınıfsal gerçekliğini bilince çıkarıp kimlik edinmeyen emekçi gençliğin nasıl bir vurgun yediğini, savrulduğunu aktarmıştık. **İnsanlığın büyük davasının; sınıfsız, sömürsüz, savaşız bir dünya kurma mücadelesinin parçası olmanın özsaygı ve özgüvenle birlikte insana nasıl bir kimlik kazandırdığını vurgulamıştık.** Bütün bir yaşamını, tüm yeteneklerini ve enerjisini işçi sınıfının kurtuluşu davasına adayın Nâzım Hikmet'in bu masalla anlatmak istediği de budur. **İnsanlığın büyük davası o masal için şehre su getirmekken, günümüz dünyası için kapitalizmin yıkılıp insanlığın özgürce nefes alabileceği günler için çabalamaktır.** Bu yüce amaca bağlananlar Ferhat gibi dönüşür, kendi küçük dünyalarına ve kabuklarına dönmek istemezler; tarihi, dünyayı anlar ve gelecek mücadelesinin bir parçası olurlar.

Nâzım Usta masalın sonunu Ferhat'ı görmeye gelen çocuklu bir kadının şu sözleriyle bitirir: **"Gürzün sesini dinle, oğlum... Gürzün sesini dinle..."** Gürzün dinmeyen sesi, Ferhat'ın azmini ve umudu anlatır. **Genç arkadaş, Ferhat'ın gürzü geçmişten günümüze hâlâ çınlıyor, duyuyor musun?** Bu büyük yolculuğun yolcuları, insanlığın kurtuluşu davasının Ferhat'ları mücadelelerini sürdürüyorlar. Önümüzde belki delinecek dağlar, aşılacak engeller var ama ardında da yaşanacak bir dünya... Hiç-birimizin hikâyesi bunun "dışında ve ötesinde değil." ■

Kapitalizm Hayalleri de Öldürür

Amerikalı roman-
acı Mark Twain
 demiştir ki **“Düşlerini-
 zi kovmayın, çünkü on-
 lar gidince belki siz kalırsınız
 ama artık yaşamıyorsunuz
 demektir.”** Anadolu yoksulla-
 rının İnce Memed’i Yaşar Kemal
 ise şöyle der: **“İnsan düşleri öldü-
 gü gün ölür.”**

Dünyanın farklı coğrafyalarından sayısız edebiyatçı ve düşünürün benzer şekilde vurguladığı gibi hayalleri insan için hayati önemdedir. Umut etmek gibi hayal kurmak da insana mahsustur. Her insanın hayalleri vardır; bu hayallerin ne olduğu, gerçekleşip gerçekleşmeyeceği ise başka bir konudur. **Fakat uğruna mücadele edilmeyen her hayal düşünsel bir süreç olarak kalmaya mahkumdur.** Mesela biz sömürünün, sınıfların, savaşların, açlık ve yoksulluğun olmadığı özgürlük dolu bir dünyayı hayal ediyor ve bunun uğruna mücadele ediyoruz. İnsanın özellikle gençlik dönemlerinin hayallerle, gelecek düşleriyle dolu olması beklenir. Oysa kapitalist sömürü düzeninin yaratıp devasa bir girdaba dönüştürdüğü sorunlar, tüm kasvetiyle genç kuşakların üzerine çöküyor. **Kapitalizm hayalleri de öldürüyor!**

Çeşitli kent ve bölgelerden lise ve üniversiteli öğrencilere ve işçi gençlere nasıl bir dünya arzuladıklarını, yaşamlarında neleri değiştirmek istediklerini sorduk. **Gençlerin verdiği cevapların bir kısmı, ne yazık ki hayallerin çoraklaştığını gösteriyor.** Kimisi patronunu, kimisi seçtiği mesleği değiştirmeyi; kimisi yazın köye gidebilmeyi yahut halı sahada bedava futbol oynayabilmeyi düşlediğini söyledi. Kimisi ise sınav sorularının çalınmamasını veya aylık akbilen bedava olmasını... **Ne üzücü ki hiç hayal kurmadığını söyleyen pek çok genç var.**

Bu ve benzeri cevaplar, hayallerin ne derece kısırlatıldığının ve gençliğin hayal kuramaz hale getirildiğinin ifadesidir. Oysa yaşam aslında o denli sonsuz ve cıvılcıdır ki hayalin bir sınırı yoktur. Hayalin bilgiden bile daha önemli olduğunu söyleyen ünlü bilim insanı Albert Einstein, bu düşüncesini şöyle gerekçelendirir: **“Bilgi sınırlıken, hayal gücü tüm dünyayı kapsar.”** Peki, neden gençliğin hayallerinin sığlaştığı bir tabloyla karşı karşıyayız?

Bunun anlaşılır bir yanı olduğunu söylemeliyiz. Bir örnekle açalım: Mesela megakent İstanbul üç tarafı denizlerle çevrili, dünyanın ender deniz kentlerinden birisidir. Kıyı uzunluğu 520 kilometreye kadar uzanır. Ancak İstanbul’da deniz görmeden büyüyen çocuklar var. **De-**

niz kıyısında deniz görmeyen milyonlar! Her geçen gün daha fazla yoksulluk çukurunun derinlerine itilen kent emekçileri, yaşadıkları mahallelere hapsoluyorlar. Dünya küçülüyor; okul-ev, iş-ev döngüsünün kısırlığına hapsolüyor. Bu durum elbette tüm kentlerde tüm emekçiler için geçerlidir. Yaşam her geçen gün daha boğucu ve monoton hale geliyor.

Bir insan zorunlulukların esiriyken ve dahası yaşam kendisi için bu denli çoraklaşmışken ya hayal kuramaz ya da kurduğu hayal günlük ihtiyaçların ötesine geçmez. Nitekim kendisini geleceksiz hisseden ve işsizlik sarmalından kurtulamayan gençlerin hayal kuramaması, kurduğu hayalin ise son derece sıradan olması şaşırtıcı değil. Her 4 gençten birisi işsiz. Araştırmalara göre **30 yaş altı 20 milyon civarı gencin dörtte üçü ailesinden aldığı harçlıkla geçinebiliyor.** Siyasi iktidarın baskısı toplumu, belki de en çok da gençleri nefessiz bırakıyor.

Emekçi gençlik gelecek kaygısı ve kimlik bunalımı yaşarken, yaşamını anlamlandıramıyor. Kendisini değerli hissetmek şöyle dursun, sürekli başarısızlık ve yarım kalmışlık duygusuyla boğuşuyor. **Depresyonun bu denli yaygınlaşması ve yaşadığımız çağa damgasını basması tesadüf değildir.** Bu tablonun bir sonucu olarak yaşam giderek sınırlanırken ufuk darlaşıyor, kültürel çölleşme ve hayallerde sığlaşma yaşanıyor. Çevremize dikkatle bakalım: Gençlik ya gündelik yaşamın hayhuyuna kendisini kaptırmış durumda ya da sabun köpüğü formunda meşgalelerle zaman öldürüyor. **Kaçış sineması, kaçış edebiyatı ürünlerinin çok tüketilmesi başka nasıl açıklanabilir?**

Ayrıcalıklı sınıftan bir avuç insan hariç milyarlar kapitalizm yüzünden hayallerini kaybetmiş durumda. **Bu düzenin bereketsiz topraklarında hayalsiz, hayal gücü hantallaşmış bir gençlik yetiştiriliyor.** Elinde teknolojinin en son ürününü tutan bir genç, hiçbir şeyin değişmeyeceğini söylerken aslında her şeyin nasıl da hızlı bir şekilde değiştiğini fark edemiyor. Kapitalist düzenin istediği zaten böyle bir genç kuşaktır. Oysa mevcut teknolojiyle insanlığın özgürleşeceği bir dünya kurmak güneşin doğması kadar mümkün! İnsanın zengin ve yoksul olarak sınıflara ayrılmadığı, sömürünün ve savaşların son bulunduğu özgürlükler dünyası... Kapitalizmin girdabının içine çektiği gençler için çıkış kapısı sınıfsal gerçekliğinin farkına varmasından ve insanlığın bu en kadim hayalinin peşinden gitmesinden geçiyor. Unutmayalım, **uğruna mücadele verilmeyen her şey hayal olarak kalır, ama hayali olmayan insanlar zaten yeni bir toplum da kuramazlar!** ■

Müjdelerin Şahı: Kokteyl Maden Bulundu!

■ İstanbul'dan bir işçi

Bundan iki yıl önce İşçi Dayanışması'nda yayınlanan bir mektupta şöyle bir hikâye anlatılıyordu. “Vakti zamanında mahallelerde, köylerde, kasabalarda, semt merkezlerinde halkı eğlendirmek için sirk gösterileri düzenlenirmiş. Bu sirkler o kadar etkili olurmuş ki, ülkeyi yönetenler halkı oyalamak için bu sirklerin kurulmasını özel olarak teşvik ederlermiş. Bu gösterilerde birçok akrobatik hareket, sihirbazlık, soytarlık ve cambazlık yapılmış. Ahali gösterileri merakla izler, kendinden geçmiş bir şekilde eğlenirmiş. Hal böyleyken hırsızlar boş durur mu? Hırsızlar, ahalinin dikkati dağılmasın diye ‘cambaza bak cambaza’ diye feveran edermiş. ‘Aha düştü, aha ayağı kayacak’ diyerek ödü kopan insanlar, ecel terleri dökmüş. Dikkatlerini cambaza veren ahalinin cebinde ne var

ne yok birer birer kaybolurmuş. Paralarının çalındığını ancak gösteri bitip evlerine yollanınca anlayan ahali için iş işten çoktan geçermiş.”

Bu hikâyeyi tekrar anlatmak istedim çünkü ülkeyi yönetenlerin bize yaptığı aynen budur. Ahali “elektrik, doğalgaz, su faturalarını ödeyemiyoruz” diyor. İktidardakiler “gaz bulduk”, “petrol bulduk”, “diğer ülkeler Türkiye'nin kapısına geliyor” diyor. Gençler “cebimizde dışarı çıkacak para yok” diyor, iktidardakiler “uzaya insan göndereceğiz” diyor. Emekçiler “dayanacak gücümüz kalmadı” diyor, onlar “2023'ü bekleyin”, “bizi desteklemeye devam edin” diyor. Tüm bunlar **“cambaza bak cambaza” taktığının örnekleri değilse nedir?**

Geçtiğimiz günlerde bu taktiğe şahane örneklerden biri Elazığ'dan verildi. Türkiye'nin dört bir yanında ol-

Doğada Can Bulan Ne Varsa Kapitalizmde Can Çekişiyor!

■ İstanbul/Sefaköy'den bir üniversite öğrencisi

Doğa katliamları artık insanlığı soluksuz bırakma noktasına geldi. Ekolojik kriz ve neredeyse her coğrafyada doğanın rant için talan edilmesi tüm canlılığın yaşamını tehlikeye atıyor. İklimlerin değişmesinin, doğanın yok olmasının sorumluluğunu “bilinçsiz insanlık” söylemleriyle emekçilere yıkmaya çalışanlar, bugün yuvamızı ve geleceğimizi katlediyorlar.

Geçtiğimiz senelerde emekçilerin öfkelerini daha da bileyen Kaz Dağları katliamının üzerine yenileri eklendi. Bölgede kesilen yaklaşık 200 bin ağaçla Kaz Dağları çoraklaştırılmıştı. Benzer bir katliam bu sene İstanbul Aydos Ormanında başladı. Bölgede yaşayan emekçiler buna karşı tepkilerini ifade etmekten geri durmuyorlar. Ancak onlarca çeşitli endemik bitki türünün ve balıkçıl kuşların beslendiği bir de göl bulunan Aydos'ta ağaç kesimlerine bunca tepkiye rağmen devam ediliyor.

Aydos'taki doğal güzellikleri ve yapılan kıyıyı düşününce aklımıza hemen Salda Gölü geliyor. Bembeyaz kumsalı ve berrak sularıyla bakmaya doyamadığımız Salda Gölü şu an ölümün eşliğinde. Bunun sebebi ise “millet bahçesi” projesiyle gölün bir kâr alanına çevrilmesi. Katledilen su kaynakları arasında Balıkesir'in Edremit ilçesine bağlı Akçay Sazlığı da bulunuyor. Bulunduğu bölge için önemli bir sulak alan olan bu sazlığa mo-

loz yığıldılar. Böylece belediye sazlığı kurutup çoraklaşan alanı şirketlere verecek ve sazlık çeşitli projeler için yine kâr kapısı olacak!

Ege Bölgesine indiğimizde bu kez Manisa'nın Salihlili ilçesine bağlı Çapaklı Köyü karşılıyor bizi. Tesislerle, millet bahçeleriyle, sanayi bölgeleriyle talan edilen doğa, Çapaklı'da biyogaz enerji santraliyle katledilmek istendi. “Ölürüz de vazgeçmeyiz” diyerek köylerini korumak isteyen onlarca insan jandarma tarafından darp edildi, gözaltına alındı. 87 yaşındaki kadının elindeki baston bile suç delili sayıldı! Yakın zamanda da İstanbul Başakşehir'de bulunan Yarımburgaz Mağarası'nın çevresi de hafriyat alanına dönüştürüldü. Bu mağara Eski Taş Çağı'na dair arkeolojik çalışmaların yapıldığı tarihi bir mirastı oysa!

Marmaris'te çıkan yangın ve umursamazlık, siyasi iktidarın geçen seneki tavrının devam ettiğini gösteriyor. Tüm bunlar kapitalizmin vicdanı olmadığını bir kez daha kanıtladı. Kapitalistler ayakları üzerine dikilmiş bir sermaye yığındır. İnsanlığı, tarih ve doğayı da umursamıyorlar. İnsan emeği nasıl zincire vuruluyorsa doğa da öyle! Yaşayan ve güzel olan her şeye düşman olan bu düzen, dünyayı yok olma noktasına sürüklüyor. Bunu engellemenin tek yolu herkesin örgütlü mücadele saflarına katılmasıdır! ■

duğu gibi yıllardır bu bölgede de çeşitli madenler çıkarılıyor, işleniyor. Devletin veya özel sektörün çıkartıp işlediği bu madenlerden şirketler büyük kâr sağlıyor. Yöre halkının payına ise bugüne kadar düşük ücretler, meslek hastalıkları ve çevre tahribatından başka bir şey düşmedi. Bölgede maden keşfedildiğini haber yapan medya ise sanki maden bulunmasından biz yararlanacakmışız gibi ahaliyi oyalamaya, sahte umutlar pompalamaya çalışıyor. AKİT gazetesinin müjdesine göre Maden Tetkik ve Arama Kurumu yaptığı incelemeler sonucunda Elazığ'da Türkiye tarihinin en büyük rezervini buldu. **Bu rezervde altın, bakır, çinko, kobalt, ne ararsan varmış! Mübarek kokteyl maden! Ne ararsan var! Bu nasıl oluyor, onca maden aynı yerde bir arada nasıl bulunuyor? Maden şirketlerinin cirit attığı bölgede nasıl olmuşta**

bu dev rezerv şimdiye kadar bulunmamış? Üstelik bu Yıl Mart ayında da Mayıs ayında da aynı içerikte haberler yapılmış. Tek ayaküstünde kırk yalan söyleyen uzmanlar gibi yandaş gazeteler de bir sütunda kırk yalan sıralayıveriyor.

Hani dış mihraklar madenlerimizi işlememize izin vermiyordu? Gerçekten öyleyse bu sevinç niye? Ha bir de şu var: Bölgede ihaleyi alan iki yandaş şirket her türlü usulsüzlüğü yaparak adeta madene çökmüş. Elazığ Mermeciler ve Madencileri Derneği bu duruma itiraz etmiş. Yani rezerv büyük müdür küçük müdür bilinmez ama bu işten kârlı çıkanlar belli. Lafı uzatmaya gerek yok. Onlar cambaza bak cambaza diyorlar, biz gerçeklere bakmalıyız. Bu yalanlara kanmamak için mücadele örgütlerimizde birleşmeli ve işçi sınıfının basınıni takip etmeliyiz! ■

Alışmayalım, Mücadele Edelim!

■ Ankara'dan bir sağlık işçisi

Her yemek molamızın değişmez sohbet konuları zamlar, hayat pahalılığı, iktidar sözcülerinin ikiyüzlülüğü ve aklımızla dalga geçmeleri... Dün markete giden biri yine bir şeylerin fiyatının artmış olduğunu, iki yüz liraya ancak bir torba dolduğunu öfkeyle anlatıyor. Arabası olan bir arkadaş benzine, mazota gelen yeni zamların "müjdesini" veriyor. Konu konuyu açıyor, her birimiz kendi yaşadıklarımızı, tepkimizi anlatırken buluyoruz kendimizi. Bir taraftan da "şaşırmadık", "alıştık artık", "ohoo sen daha alışmadın mı?" gibi sözler de ediliyor.

Yaşam koşullarımız her geçen gün kötüleşiyor, geçim sıkıntımız ve toplumun üzerine karabasan gibi çöken baskılar artıyor. Her gün bir öncekinden daha fazlası gelince, bizler de her yeni gelişmeyi "alıştık artık" diye karşılamaya başlıyoruz. Neden alışıyoruz? Çünkü itiraz edemiyor, karşı duramıyoruz. İşçilerin birçoğu yaşanan gelişmeler karşısında kendini eli kolu bağlı, çaresiz, güçsüz görüyor. Durmaksızın yağan zamlar, artan baskılar karşısında elimizden bir şey gelmeyeceğine inanıyor ve çareyi üzülmektense alışmakta buluyoruz. İşyerimizdeki sıkıntılarda da bu böyle... Mesela çalıştığım hastanede çalışan sayısının yetersiz olması nedeniyle randevu alamadığından şikâyet eden hasta ve hasta yakınları ile sağlık işçileri arasında sürekli tartışma çıkıyor. "Alıştık artık kavga etmeye"

diyor arkadaşlarımız. Ama neden böyle çalışmak zorunda olalım? Uzun çalışma saatlerine, ağır çalışma koşullarına neden alışalım ki? İşin aslı mücadele etmek yerine değiştirmeyeceğimizi düşündüğümüz her şeye alışıyoruz ve biz "alıştıkça" sorunlar çığ gibi büyümeye devam ediyor.

Sessiz bir ortamda, gece uyumadan önce mesela, yalnızca bir saatin sesini duyduğumuzu düşünelim. Kulağımız saatin hep aynı düzeyde çıkan tik tak sesine alıştıkça onu duymaz olur. Oysa bugün yaşadığımız sorunlar o kadar büyük ve katlanılmaz düzeyde ki... **Hayat pahalılığına, zam haberlerine, hak gasplarına, baskı ve yasaklara "alışmak" bunları kabullenmek demektir.** Faturaları nasıl düşürürüz, alışverişi nereden yapsak daha ucuz olur diye milim milim hesap yapmaya, market market gezmeye neden alışalım? Bizler geçim sıkıntısı içinde debelenirken, karşımıza çıkıp **"bu ülkede aç da yoksul da yok, enflasyon yok"** demelerine, yalanlarına neden alışalım? Doğadaki her canlı gibi insan da değişen koşullara uyum sağlayabilirse, alışabilirse hayatta kalır. Ama bu durum kötüleşen koşullara, bize reva görülen yoksulluğa, nefessiz bırakılmaya alışmak anlamına gelmiyor. **Alıştığımızda elimize daha da büyüyen yoksulluktan, daha fazla tepemize çökmelerinden başka bir şey geçmez.** Alışmayalım, mücadele edelim. Ancak o zaman ekmeğimizi büyütebilir, hakkımız olanı alabiliriz. ■

Kapitalizmin Girdabından Ancak Örgütlü Olursak Kurtuluruz

■ Ankara'dan bir emekçi kadın

Oyle bir zamandan geçiyoruz ki kötü haberler almadığımız, kaygı duymadığımız, hayrete düşmediğimiz gün olmuyor. İnsan aklının almayacağı, yüreğinin kaldırmayacağı olaylara şahit oluyoruz. Bombaların tarumar ettiği şehirlerden anasız babasız kaçan çocuklar, göç yollarında denizlerde, nehirlerde birbirine sarılıp ölen aileler, açlıktan, susuzluktan bir deri bir kemik kalmış bebekler... İş bulamadığı için çocuğuna yetemediğini düşünüp intihar eden babalar, umutsuzluk çukurunda hayalleri tarumar olan gençler...

Türkiye'de zaten zor olan yaşam biz emekçiler, işçiler için artık neredeyse çekilmez oldu. Sadece çalışmak için yaşar olduk. Gece gündüz çalışıyoruz ve ancak temel ihtiyaçlarımızı zar zor karşılıyoruz. Yoksulluğa itiraz ettiğimizde, ürettiğimizden daha fazla pay almak istediğimizde, sendikalı olduğumuzda patronun yanında kolluk güçleriyle, yargısıyla devlet çıkıyor karşımıza. **Demokratik hak ve özgürlüklerimizi talep ettiğimizde, barış olsun dediğimizde, yağma ve talana karşı durduğumuzda kelepçeyle tehdit ediliyoruz.** Toplumda bir öfke ve

hoşnutsuzluk birikiyor ama bu öfke örgütlenemediği için hem başka kanallara yönlendiriliyor hem de umutsuzluk yaratıyor. İşçi Dayanışması'nın 170. sayısının başyazısında denildiği gibi; "Katmerlenen toplumsal sorunlar, yarının belirsiz olması, iktidarın zorbalığı ve muhalefetin dermansızlığı emekçileri bir çıkmaza sürüklüyor. Aslında çıkışsızlık duygusunu yaratan şey, işçilerin kendi sınıf örgütlerinde birleşerek bağımsız bir güç olarak siyaset sahnesine çıkamamasıdır. Eğer işçi sınıfı kendi sınıf örgütlerinde örgütlü olsaydı bambaşka koşullar oluşurdu; emekçiler kahredici işsizlik ve yoksullaşma dalgası altında ezilmez, depresif ruh hali toplumun üzerine çökmezdi."

Adeta bir girdabın içinde gibiyiz. Ve bu girdap her geçen gün genişleyerek tüm toplumu dibe doğru çekiyor. Denizlerde oluşan girdaplardan sadece o girdabın gücünden daha büyük bir güce sahip olan büyük gemiler kurtulabilir. Tek başına olan küçük teknelerin ise hiç şansı yoktur. Girdaba kapılmadan sağ kalmanın tek yolu güçlü birlikler oluşturmaktır. Kapitalizmin girdabına ancak her alanda örgütlenerek; birlik, mücadele ve dayanışma ile karşı durabiliriz. ■

Ümitsizlik Fareleri Öldürür, Peki Ya İnsanları?

■ Kocaeli'den bir kadın işçi

Bilim insanları, insanların duygu ve davranışlarını, çeşitli durumlar karşısında aldıkları tutumları anlamak için çok çeşitli gözlemler, deneyler yapmışlar yüz yıllar boyunca. Nasıl ki üretilen ilaçlar insanlardan önce fareler üzerinde test edilmişse insan psikolojisini anlamak için de farelere nice deney uygulanmış. Misal, bir bilim insanı bir grup fareyi iki gruba ayırarak karmaşık bir düzenek kurmuş ve umudun ya da umutsuzluğun nasıl güçlü bir duygu olduğunu ortaya çıkarmış.

Sadeleştirerek anlatırsak ilk gruptaki fareleri teker teker su dolu bir havuza bırakmış. Fareler 15 dakika kadar çırpındıktan sonra ümitsizliğe kapılarak bir tür intihar dalışı yapmışlar, kendilerini suyun dibine bırakıp canlarına kıymışlar. İkinci gruptaki farelerse suyun içinde 5 dakika çırpındıktan sonra kurtarılıp bir kutuya konulmuş, 5 dakika bekletilip yeniden suya atılmış. Bu durum birkaç kere tekrarlanmış. En son suya atıldıklarında da artık çıkarılmamışlar. Bu gruptaki fareler diğerleri gibi 15 dakikada pes etmemişler, suda ortalama 60 saat mücadele etmişler. Yani hafızalarında kutuya çıkarılma deneyimi olduğu müddetçe, sudan kurtulma umudu olduğu müddetçe fareler mücadele etmişler. Aksi durumdaysa yani hafızalarında sudan kurtulma deneyimi yoksa çok çabuk pes etmişler. Yani kurtulma ümidi onları hayatta, ayakta

tutmuş. Teşbihte hata olmaz derler; tüm canlılar için olduğu gibi biz insanlar için de geçerli değil midir bu?

O halde bu hikâyeden kıssamızı çıkaralım: Egemenler bilim insanlarının fareler üzerinde uyguladığı yöntemi bizim üzerimizde uyguluyorlar. **İşçi sınıfı olarak birlik ve dayanışma içinde olduğumuz dönemleri, o dönemlerde elde ettiğimiz kazanımları unutturup bizi ümitsizliğe sevk ediyorlar. Konserleri, festivalleri, kalabalık eylemleri yasaklayarak duygu birliği yakalamamızı, değişim isteğimizi, direncimizi ortaya koymamızı, onlardan hesap sormamızı engellemek istiyorlar. İstiyorlar ki hafızalarımızda, ruhumuzda birlik duygusunun verdiği güç, güven ve cesaret olmasın.** Birlikte ses vermenin güzelliğini, ortak bir duyguda birleşmenin güzelliğini unutalım istiyorlar. Yani ümitsiz, moralsiz olalım, yalnızlık ve korku kuyusunda debelenelim istiyorlar. Kendimize, birbirimize inancımızı kaybedelim istiyorlar.

Ama biz fare değil insanız, işçi sınıfıyız. Yalnlara kulak tıkamayı, umutla direnmeyi, örgütlenmeyi, güçlenmeyi seçebiliriz. Suyun dibine dalıp boğulmamızı isteyenlere inat gözümüzü gökyüzüne dikebiliriz. ■

Elleri Var Özgürlüğün

1
Köpürerek koşuyordu atlarımız
Durgun denize doğru.

2
Bu uçuş, güvercindeki,
Özgürlük sevinci mi nel!

3
Öpüşmek yasaktı, bilir misiniz,
Düşünmek yasak,
İşgücünü savunmak yasak!

4
Ürünü ayırmışlar ağacından,
Tutturabildiğine,
Satıyorlar pazarda;
Emeğin dalları kırılmış, yerde.

5
Işık kör edicidir, diyorlar,
Özgürlük patlayıcı.
Lambamızı bozan da,
Özgürlüğe kundak sokan da onlar.

Uzandık mı patlasın istiyorlar,
Yaktık mı tutuşalım.
Mayın tarlaları var,
Karanlıkta duruyor ekmekle su.

6
Elleri var özgürlüğün,
Gözleri, ayakları;
Silmek için kanlı teri,
Bakmak için yarınlara,
Eşitliğe doğru giden.

7
Ben kafes, sen sarmaşık;
Dolan dolanabildiğin kadar!

8
Özgürlük sevgisi bu,
İnsan kapılmaya görsün bir kez;
Bir urba ki eskimez,
Bir düş ki gerçekten daha doğru.

9
Yiğit sürücülerini tarihsel akışın,
İşçiler, evren kovanının arıları;
Bir kara somunun çevresinde döndükçe
Dünyamıza özgürlük getiren kardeşler.
O somunla doğrulur uykusundan akıl,
Ağarır o somunla bitmeyen gecemiz;
O güneşle bağımsızlığa erer kişi.

10
Bu umut özgür olmanın kapısı;
Mutlu günlere insanca aralık.
Bu sevinç mutlu günlerin ışığı;
Vurur üstümüze usulca ürkek.

Gel yurdumun insanı görün artık,
Özgürlüğün kapısında dal gibi;
Ardında gökyüzü kardeşçe mavil!

Oktay Rifat

İşçinin Bulmacası

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															

Soldan Sağa

- Gemilere rehberlik etmek amacıyla kıyılarda yapılan kule. Avuç içi.
- Pamuk eğirmekte kullanılan iki ucu sivri ve çengelli araç. Din işlerini devlet işlerine karıştırmayan yönetim. Söylenti.
- Renk renk. Buzun sıvı durumuna geçmesi.
- Rütbesiz asker. Bir işi yerine getirme. Bebekleri uyuturken, oyalarken söylenen tekerlemelerde geçen bir söz.
- Genişlik. Rok kelimesinin sessizleri. Saf, deneyimsiz. Nikelin simgesi.

- Germanyumun simgesi. Türkçede dördüncü harfin okunuşu. Çok karşıtı. İlave.
- Hitit. Kötülük, fenalık. Birden bir fazla. Sopa.
- Hangi şey. Dünyanın uydusu. Sınır bilimi.
- Türkiye'nin Kuzeyindeki deniz. Suyu, nemi olmayan.

Yukardan Aşağıya

- İnatçı.
- Şayet. Dağın alt bölümü.
- ...
- Enteresan. Namus.
- Düşkünlük. Pılı pırtı.
- Kaçma, kurtulma.
- Büyük, yetişkin. Öğrencilere dönem sonunda verilen başarı durumu belgesi.
- Neodimin simgesi. Arka karşıtı.
- Bir topluluğun ileri gelenleri. Olağandan daha hacimli.
- Endonezya'nın plaka işareti. Ameliyatta hastanın uyutulması.
- Acele. Vilayet.
- Belirli bir günün, olayın bir önceki günü veya ona yakın günler. Yayla atılan ucu sivri çubuk.
- Dini tören. Ay biçimli, yer fıstığına benzeyen, çerezi de yapılan bir bitki meyvesi.
- Ant. Tok, doymuş.
- Tanrıtanımaz. Dolaylı anlatım.

Geçen Bulmacanın Çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	D	E	Z	E	N	F	O	R	M	A	S	Y	O	N	
2	A	L	A	K	A		J	E	O	T	E	R	M	A	L
3	H	E	M	E	N	C	E	T	L	E	R	U	M	U	
4	İ	M	A	E	L	İ	O	N	A	Z	T				
5	L	E	N	S		Ç	İ	R	K	İ	N		S	R	
6	İ	E	T	K	İ		İ	R	L	A	N	D	A		
7	Y	A		R	Ü	Y	A		O	Z		A	H	A	
8	E	Y	L	E	M		N	A	S	A		E	N	D	
9		A	R	S	E	N	İ	K		P	A	N	G	E	A

Nedir Bu Kimsenin Beğenmediği İşler?

İşçiler olarak işsizliğin ne demek olduğunu, ekmek parası kazanmanın ne kadar zor olduğunu çok iyi biliriz. Geçinebilmek için her günümüzün çok büyük bir bölümünü tükenircesine çalışarak geçiririz. Ama patronlar düşük ücret verir, iş güvenliği önlemlerini almaz, milyonlarca işçinin sigortasını yapmaz, sosyal hakları yok sayarlar. Bu şartlarda çalışmak istemediğimizde bizi nankör olmakla, iş beğenmemekle suçlarlar. Bu söylemlerini meşrulaştırmak için ise göçmen işçileri en ağır işlerde, kötü koşullarda ve düşük ücretle çalıştırmalarını örnek gösterirler. Mesela MÜSİAD başkanı bir konuşmasında şöyle diyor: **“Maalesef Türkiye’de iş beğenmeme gibi bir durum var. İnsanlar ağır işlerde, emek yoğun işlerde çalışmak istemiyor. Çalışsa da verimli olmuyor. Yabancı uyruklu işçiler bu işlerde daha fazla çalışıyor.”** Birkaç cümlelik bu konuşma aslında çok şey anlatıyor. Birincisi “ağır işler, emek yoğun işler” olarak **tanımladığı işler, çıkış saatinin belli olmadığı, çok düşük ücretlerin verildiği, iş güvenliği önlemlerinin yok sayıldığı, işçilere adeta hayvan muamelesi yapılan işlerdir.** MÜSİAD başkanı, işçileri bu işleri beğenmemekle suçlayıp göçmenlerin bu işlerde çalıştığını söyleyerek bu “ağır işleri” toplumun gözünde normalleştirmek istemektedir. Böylece sorgulanması gereken şeyin ne olduğu konusunda da hedef sapırmaktadır.

Mevcut ekonomik koşullarda ve işsizlik bu kadar yaygınken gerçekten de işçilerin iş beğenmeme gibi bir lüksü var mı? Peki, buna rağmen nasıl oluyor da işçiler iş beğenmemekle suçlanarak “kimsenin yapmak istemediği işler” diye bir kategori uyduruluyor? Eğer bir işi kimse yapmak istemiyorsa demek ki o iş gerçekten de yapılmayacak bir iş değil midir? Mesela foseptik, lağım, kanalizasyon temizliği gibi işleri düşünelim. **İşçileri hiçbir güvenlik önlemi almadan yerin altına inmeye zorlamak, zehirlenme tehlikesiyle karşı karşıya bırakmak yerine robotlar devreye sokulsa, robotun başında çalışan işçilerin çalışma süreleri kısa tutulsa foseptik temizlemek neden kimsenin yapmak istemediği bir iş olsun?**

Çalışma alanlarının alt yapısı sağlıklı biçimde oluşturulursa, iş güvenliği ve işçi sağlığı önlemleri eksiksiz alınırsa, ücretler işçileri açlığa mahkûm edecek şekilde belirlenmezse, sigorta vb. haklar sağlanırsa herkes her işi

yapar. **Demek ki “kimsenin yapmak istemediği işler” diye bir kategori uydurarak işçilere kötü çalışma koşullarını dayatanlar patronlardır.** Türkiye’de 10 yıl öncesi ne kadar göçmen sorunu diye bir sorun yoktu ve “kimsenin yapmak istemediği işleri” birileri yapıyordu. İşsizlik, hak gaspları, güvencesiz çalışma, düşük ücretler vb. sorunlar da vardı. Ama yine de patronlar en kötü koşulları bugünkü kadar rahat dayatamıyorlardı çünkü ellerinde “göçmen işçi kozu” yoktu. Siyasi iktidarın Suriye’deki Esad iktidarını yıkmak üzere kışkırttığı savaş milyonlarca insanı göçmen haline getirmiş ve o göçmenler patronlar sınıfı için anında ucuz işgücü ordusuna dönüşmüştür. **İşe ihtiyacı olan, iş arayan insan sayısı ne kadar artarsa, işçiler ne kadar örgütsüz ve dağınık olursa patronların işçiyeye kötü koşullar dayatması o kadar kolay olur.** Bu yüzden patronlar her daim büyük bir işsiz kitlesine yani yedek işgücü ordusuna ihtiyaç duyarlar. İşçilerin dağınık olmasından yararlanan patronlar, “beğenmiyorsan kapı orada” der, işsizliği bir kırbaç olarak kullanır ve en ağır çalışma koşullarını dayatırlar. **Örgütsüz işçiler ise bu gerçeği görmez, milliyetçilik tuzağına düşer ve çaresiz göçmenleri suçlarlar.**

En kötü koşulları reva gördükleri göçmenlerin sesini çıkartmasına ise hiç tahammülleri yoktur. Mesela **Patronlar Dünyası** adlı sitedeki bir haberde şöyle deniyor: **“Son dönemde denetim arttı, kayıtsız çalışan yabancılar sınır dışı edilmeye başladı. Bunu fırsat bilen göçmen işçiler kendi aralarında gruplar kurarak yüksek maaş istemeye başladı.”** Keşke göçmen işçiler birlik olabilseler ama gerçek durum bu değil. Birileri göçmen düşmanlığını kışkırtmak için bu haberleri yapıyor. Ne yazık ki bu haberlere inanan ve göçmenlerin örgütlenmesini fırsatçılık olarak gören pek çok işçi var. Hem en kötü koşullarda çalışmayı “kabul ettikleri” için onlara kızılıyor hem de örgütlenmek istemeleri fırsatçılık olarak görülüyor. Böylece patronların tuzağına düşülüyor. Oysa işsizliğimizin, çalışma koşullarımızın kötüleşmesinin sorumlusu göçmenler değil patronlar sınıfıdır. **Türkiyeli ve göçmen işçiler birlikte örgütlenemediği sürece patronlar en ağır koşulları, düşük ücretleri dayatmaya devam edecektir! O zaman öfkemizin hedefine kimi koyacağımız belli değil mi? ■**